

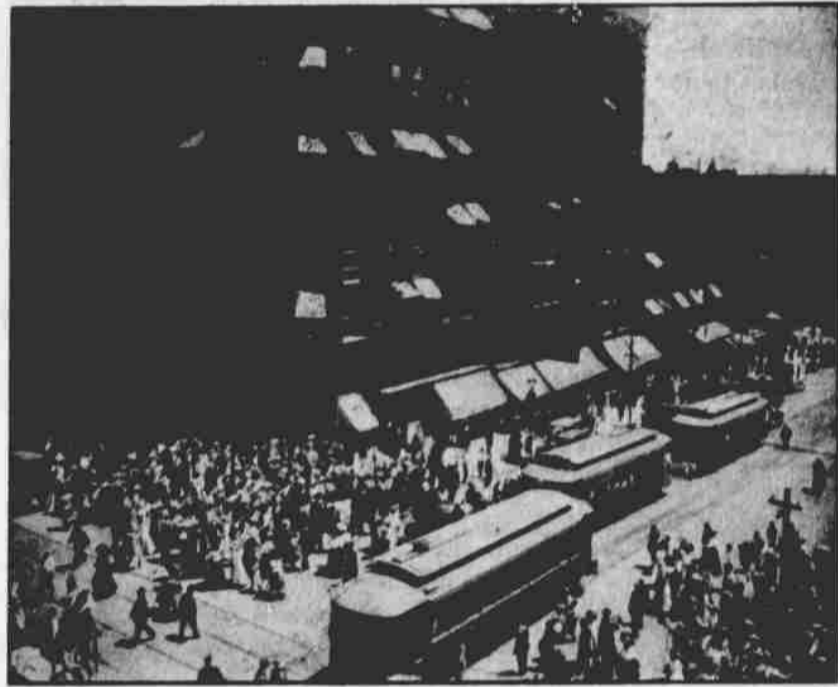

Omaha, Metropole Západu

DĚJINY Omahy a dějiny Nebrasky jsou tak pevně dohromady setkány, že vlastně tvoří jeden nedílný celek. Phenomenální vzrůst státu jest totžným se vzrůstem jeho metropole a tou byla a jest Omaha hned od svého počátku. Čím jest Praha naší staré vlasti, tím jest Omaha Nebrascy a jednu bez druhé nemůžeme si mysliti. Zde jest to srdce, z něhož vycházejí tepny a cévy do všech končin rozlehlého státu, do tisíců měst a městeček, na každou farmu. Vstupte do nejmenšího venkovského obchůdku v Nebrascy, zasedněte ku stolu západní samoty, všude se setkáte s něčím, co vám připomene Omahu.

Víme, že v Americe za času tak zv. "boomu" vyrostou města jako houby po dešti, přes noc — a to hlavně tam, kde se našel drahý kov. Vyrostou a zaniknou. Ale Omaha nevyrostla žádným "boomem", nýbrž zdravým obchodem, vyrostla s těmi velkými pláněmi prairií a jak ony se měnily v krásné farmy a úrodná role, tak se měnila Omaha ve velkoměsto, krácejše ruku v ruce, krok za krokem se zemědělským státem.

Tak, jako se musíme obdivovati vzrůstu státu Nebrasky, tak nás přímo ohromuje rozkvět mladého města Omahy, které také vyrostlo z holých prairií ve světové velkoměsto za čas lidského věku. Vždyť to bylo dne 23. května, roku 1854, kdy zeměměřičové první tabali "fe-

Ulice v obchodní čtvrti Omahy.

tezy" po pustých stepích na březích řeky Missouri a rozměřili "zárodek" dnešní Omahy. Pouze 58 let uplynulo od té doby, co byla Omaha indiánskou vesnicí, jak jí spatřujeme na příloženém vyobrazení, ale těch 58 let postačilo, aby ruce lidské vytvořily na tom místě velkoměsto, s 50ti miliony dollarů uložených v jeho bankách.

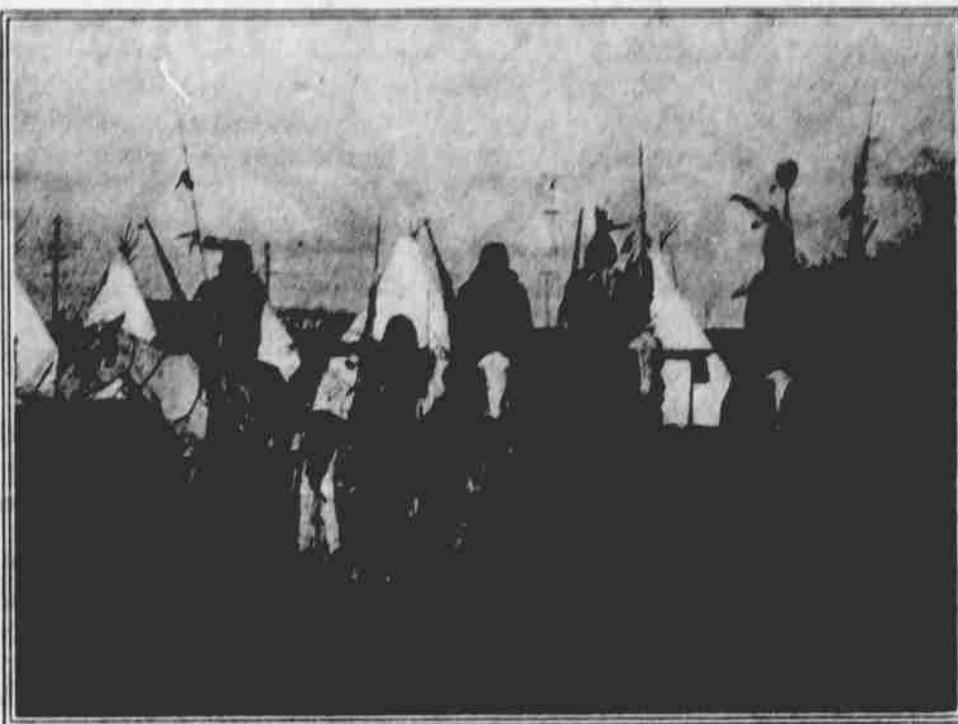
Před několika týdny potkal jeden ze starých osadníků omažských, který pamatuje začátky města, na ulici starého Indiána. Na první pohled poznal, že jest to cizinec. Starý náčelník, jenž se před 50ti lety vystěhoval z prairií Nebrasky do indiánského území (nynějšího státu Oklahomy) a nyní přijel se podívat na své staré soukmenovce. Rudoch se díval nahoru na 18té poschodí nádherné budovy spolku W. O. W. a lánanou angličtinou vypravoval zvědavcům, že právě na to místě, kde dnes stojí millionová budova, stávala jeho "týpi" — stan.

Jest pravdou, že celý svět pokračuje, setkává se s civilizací a pokrokem v nitru Afriky a na výšinách Tibetu, ale to, co zbudovalo za 50 let Omahu a Nebrasku, není pokrok, ale báječný let, kterému není rovno na celém povrchu zemském. Že nepřeháníme, to dokazují oba obrázky, jimiž doprovázeno jest toto pojednání.

Každý kámen, každá budova vypravuje svou historii o práci rukou lidských, o pokročilosti a podnikavosti obyvatelů města Omahy. Takřka z ničeho nebo z praprotřpych počátků vyvinuly se zde obchody a podniky průmyslové, které požívají pověsti národní a jejich obrat peněz páchá se do milionů měsíčně. Vezměme si za příklad jen obchody firmy Brandeisovy. Jejich zakladatel přijel z Čech a začal zde malý obchůdek. Dnes jeho synové vlastní tři velké, řekněme přímo, obrovské budovy obchodní, kde pracuje několik set prodavačů a řadí se mezi západní millionáře.

Veliký anglický denník "Omaha Bee" vypravuje nám podobnou historii. Založen našim krajanem panem Ed. Rosewaterem, stal se již za jeho života nejdůležitějším faktorem ve veřejném a politickém životě. A týž krajan roku 1912, založil tento list, Pokrok Západu, aby ukázal svým rodákům cestu k lepší budoucnosti, která kynula a kyne dodnes každému příčinlivému člověku na západě. Srovnajte první číslo Pokroku Západu s tímto číslem a uvidíte malý obrázek vzrůstu Omahy a Nebrasky. Podíli, jaký brali na této práci naši krajané, jest nemalý, odpovídá úplně vzrůstu celku a dnes Češi v Omaze a nejbližším okolí zaujímají prominentní postavení v politickém a veřejném životě; nalezneme je zastoupeny ve všech oborech lidské snahy — a jejich majetek přesahuje výši jednoho milionu dollarů. To není žádný Gold-run ani Klondike, ale hodnoty pevné, založené na skutečné ceně, na práci sice pouze jedné generace, ale za to práci energické, plodné a vítězné.

Mluvíme-li o Omaze, máme tím na mysli celé její bezprostřední sousedství, poněvadž South Omaha a jiná těsně k Omaze přiléhající města tvoří zde vlastně jeden celek a není dalekou doba, kdy vše stane se jedním jediným velkoměstem i dle jména, jako jest dnes již ve skutečnosti a ve svých obchodních stycích. V kruhu šesti mil kolem

JAK VYPADALA OMAHA PŘED 60 LETY

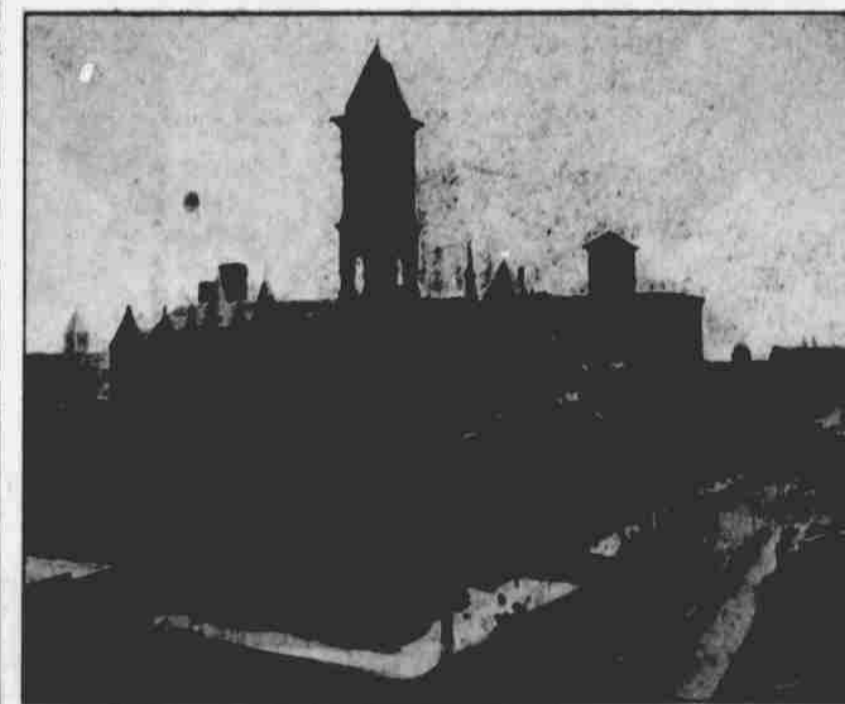
omazské pošty žije 175,000 obyvatelů, kteří sem všichni přišli během 60ti let. Až bude Omaha slaviti stoleté narozeniny, nikdo neví, jak velkým městem bude. Podporována velikou zemědělskou říší, která se nalézá teprve v počátcích svého vývinu, stane se jistě světovým městem s millionem obyvatelů a více. Doba ta není dalekou a nebude k tomu třeba set let, jako v Evropě, aby se mluvilo o Omaze, jako o světovém středisku obchodním. Všechna příležitost jest zde; to, čeho bylo doceleno za minulých, krátkých 60 let, jest teprve počátkem.

Pozorujeme-li kterékoli odvětví obchodu nebo lidské aktivity v Omaze a sledujeme-li jeho dějiny, hledající příčiny vzrůstu a rozkvětu, které rozhodně musí ležeti ještě někde jinde a ne jen v pouhé činnosti, plni a podnikavosti obyvatelstva, dojdeme vždy k jednomu a tomu samému místu — k půdě, k farmě, k zemědělské výrobě. Podívejme se na millionová nádraží, na obrovské budovy železničních úřadoven, nádherné hotely, krásné budovy obchodní a za vším nalezneme tu beztvárnou živitelku nás všech, ornou půdu a mozočnou ruce farmárovy. To vše se váže jedno s druhým jako články řetězu.

Omaha jest největším tržištěm smetany a másla na světě. Proč? Poněvadž Nebraska v této výrobě vyniká nad všechny ostatní státy. Omazská bursa obilni jest nejpevnější ve S. S., pokud se týče obchodu skutečným zbožím, ne hazardních spekulací, poněvadž Nebraska vypěstuje všechno toto obilí a prostřednictvím své bursy uvádí je do světového trhu. Naše omazská bursa těší se tomu kreditu, že spekulace diferenční tvoří na ní jen zcela nepatrnou část obchodních transakcí. Jest dosti skutečného zboží v trhu, které se nabízí a po kterém jest poptávka, aby postačilo členům bursy k obrovské transakci roční, sáhající do set milionů. To obilí jest zde, vypěstovali je naši farmáři a hlásí se o ně lidé z celého světa, kteří přicházejí k nám kupovati svůj chléb, poněvadž jejich přelidněná země nemůže více obyvatelstva vyživiti. My máme chléb pro ně a jsme ochotni jim ho prodati — naše bursa to za nás sprostředkuje.

Ale Omaha nesejše pouze mízu z Nebrasky a nežije z toho, co plně ruce zemědělců velkého západu vypěstovaly. Ona se přičiňuje, by jim vrátila zpět to, čím oni jí pomáhají. Průmysl omažský roste právě tak jako město samo a nemine týdne, aby zde nebyla založena nějaká nová továrna, jejíž tovary úspěšně konkurují s tovary průmyslového východu. Nebraska stačí sama sobě a krácejše svorně po boku svých sousedů, domáhá se stále větší a větší neovislosti v každém ohledu.

Omaha ví a uznává, že vzdělání jest základem všeho pokroku a proto jsou školy její pýchou. Ještě nikdy neodmrštili občané omažští povolití peníze na vzdělání svých dětí a často se na nich žádají smysly

Městská radnice v Omaze.

akoro millionové. Proto se může pochlubití nejlepšími školami a nejlepšími systémy vyučovacím, který začíná dětskými opatrovnami a končí Univerzitou. Jest na místě zmíniti se při tom o tom, že předseda školní rady, která se stará o celý rozsáhlý systém vzdělávací, jenž stojí ročně miliony, jest mocen jazyka českého, jsa Slovane, Rusem. Omazské školy jsou pravé paláce a každým rokem se staví nové a nové. Pouze vyšší, měšťanská škola, jejíž vyobrazení zde přinášíme, stála půldruhého milionu dollarů. Jedna z největších škol nese jméno slavného učitele národů Komenského a jiná jest pojmenována po našem zvěčnělém krajanovi a zakladateli tohoto listu, Ed. Rosewaterovi. Omaha dobře pochopila, že pouze vzdělání zaručuje další rozkvět města a proto pečuje o to, aby děti i toho nejechudšího dělníka nabyly vědomostí, dnes pro život nezbytných potřebných. Ba

šla tak daleko, že založila i obecnou obchodní školu, kde jest vyučování bezplatné. Mimo škol obecných jsou v Omaze ovšem i školy sektářské, hlavně katolické, vydržované při každé farní osadě a školy národnosti vystěhovaleckých, z nichž opět musíme se zmíniti o české škole svobodomyšlné, vydržované pod protektorátem Těl. Jed. Sokol.

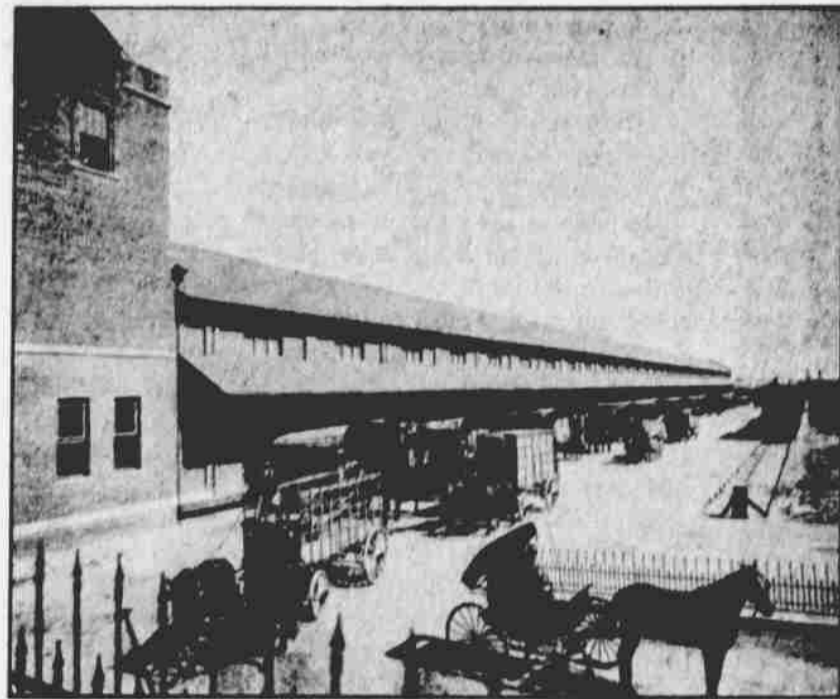
Omaha nezádá si s jinými městy počtem spolků a organizací, z nichž opět spolky podpůrné zaujímají přední místo, hlavně mezi námi Čechy, tak že není muže, jenž by nepatřil k některému spolku a někteří k celému tuetu. V občanských organizacích stojí na prvním místě Obchodní klub, ve kterém jsou soustředěni všichni prominentní obchodníci města a jenž koná mnoho pro povznese obchodu a průmyslu města oznamováním téhož a morální podporou všeho, co směřuje ku prospěchu a rozkvětu Omahy. Dále jest zde organizace Ak-Sar-Ben (obrácené Nebraska), která pořádá každým rokem podzimní festival, jenž nabývá pověsti národní jako Mardi Gras v New Orleansu.

Mluvíme-li neb píšeme-li o vzrůstu města Omahy, pak máme při tom na mysli současně i naší bezprostřední sousedku

SOUTH OMAHU, která jest městem samostatným, ale její dějiny a báječný rozkvět souvisí tak úzce s dějinami Omahy, že je nelze od sebe oddělití.

South Omaha jest známa dnes celému světu, co středisko jatečné a její jatky a s nimi spojené dobytčí ohrady jsou třetí největší na světě. A také se datuje jejich počátek do doby lidského věku, ve skutečnosti jest mnohem mladší než Omaha samotná.

Roku 1884 ohrázen byl v nynější South Omaze jeden "yard" — dvůr, kam by mohli farmáři zahnatí dobytek do trhu přivezený, neb

Millionové nákladní nádraží v Omaze.

v té době byly tam postaveny první jatky a nakládní maso. Postaveny takřka na holé, pusté prairii. Nyní se tam přiveze a prodá za hotové ročně 3 miliony kusů Lovčického dobytka, vedle dvojnásobného počtu prasat a několika milionů ovcí. Trh na koně a mezky v South Omaze jest největším na světě. Vedlo by nás příliš daleko, kdybychom chtěli vypočítávati celý rozsah south-omazských jatek a dobytčího tržiště, jako příklad uvedeme pouze jednu jedinou komisionářskou firmu, která pro farmery a dobytčáře sprostředkuje prodej dobytka do trhu dovezeného. Jest to

Clay, Robinson & Co., firma, která roku 1886 začala se třemi zaměstnanci a která letos zaměstnává 240 lidí a má úřadovny v Chicagu, South Omaze, Kansas City, Denver, Sioux City, So. St. Joseph, So. St. Paul, East Buffalo, East St. Louis a Fort Worth.

Roku 1900 prodali celkem 2,093,703 kusů dobytka, roku 1905 již 3,897,082 kusů a roku 1911 celkem 5,438,143 kusů. Za tento dobytek vyplatili hotově farmerům a dobytčárům roku 1900 \$37,225,590, roku 1905 již \$70,717,490 a letos, roku 1912, blíží se cifře \$150,000,000. To jest jen jedna jediná firma.

V jich south-omazské úřadovně jsou zaměstnáni tyto lidé:—

Při prodeji hovězího dobytka: Albert Noe, salesman; John T. Sullivan, salesman; J. L. Bush, feeder buyer; Frank Howe, yardman; S. J. Hazell, yardman; Albert E. Noe, yardman, C. Hansen, yardman; S. Brangle, Fred Otto.

Při prodeji vepřového dobytka: L. J. Hough, salesman; Charles W. Lee, yardman.

Při prodeji ovcí: Walter J. Dearth, salesman; George E. Parker, feeder buyer; Ray Mosby, yardman; Frank E. Randall, yardman.

V administrativní úřadovně: Frank E. Scott, manager; W. J. McGinnis, cashier; B. C. Smith, bookkeeper; Irwin S. Howe, bookkeeper; Sterling Emens, clerk; Nellie Arnold, stenographer; Josefina Tracy, stenographer; Alex Knoski, clerk; Fred Wendt, janitor; Jaon McAdams, office boy.

Jest jen málo dní, kdy tato firma, sama jediná vyplatí pouze půl milionu dollarů těm, kteří její prostřednictvím dobytek v south-omazských jatkách prodali.

Takových firem jest celá dlouhá řada, ač uznáváme, že tato stojí v čele, pokud se týče rozsahu obchodu, který projde jejich rukama.

To jest jen malý obrázek south-omazských jatek. Kdo je nikdy neviděl, ten si dovede udělati jakýs takýs pojem z tohoto popisu a z obrázků, jimiž jest pojednání toto provázáno. Patřiti jatky a ohrady tyto k divům moderního světa.

To vše se stalo na prairiích Nebrasky za krátký čas lidského věku. Jak bude dále? Stále lépe a lépe, stále v před. Nová generace ujmá se vesel tak, jak tyto vypadnou z chladných rukou starých pionerů a celá veřejnost se přičiňuje, aby tato nová generace byla k velkému svému úkolu náležitě připravena. Omaha a South Omaha jsou jen výsledkem takřka zárazného vzrůstu státu Nebrasky, květem na stromě, jehož každý list, každá buňka jest plna života a pomáhá budovati dále a dále, výš a výš.

L. W. D.

